

HÍVOM A CSALÁDOKAT 2010 májusában

Kedves családok és házaspárok, kedves családokat szerető szerzetes- és paptestvérek, kedves mindnyájan, akik a család és az élet mellett álltok!

A gyermek elsődleges nevelői a szülők

A szülők felelősek a gyermek testi-lelki fejlődéséért, tehát joguk és kötelességük a lehető legjobb feltételeket biztosítani neveléséhez. Szükségük van ehhez a társadalom támogatására, és a gyermek érdekében hozott áldozataik méltánylására.

„A szülők Isten előtt egymásra kimondott IGEN-je az őket egyesítő házasság szentségének alapja. A család tagjai mind önálló egyéniségek, saját személyiséggel, a család egységének teljessé tételéhez azonban szükséges a gyermekekre - a vér szerintiekre és az örökbefogadottakra egyaránt - kimondott IGEN is. A gyermekek így növekedhetnek az elfogadottság és a szeretet légkörében, és így remélhető, hogy megérnek arra az IGEN-re, amelyet majd a nekik életet adókra mondanak ki. A hit és az Isten iránti szeretet továbbadásán túl a család egyik legnagyobb feladata az, hogy szabad és felelősségteljes embereket neveljen. Ha a gyermekek látják, hogy szüleik élete a nehézségek ellenére öröm- és reményteli, kialakul bennük az életöröm, amely segítségükre lesz életük során az akadályok és visszasságok leküzdésében. Ha a család nem zárkózik magába, hanem nyitott más családok és a társadalom felé, akkor a gyermekek korán megértik, hogy minden ember értékes és szeretetre méltó.” (XVI. Benedek pápa beszéde a Családok 5. Világtalálkozóján, Valencia, 2006. Júl. 8.)

Mi segíti, és mi akadályozza családokban a keresztény életöröm kialakulását? Beszéljétek meg konkrét esetek kapcsán: hogyan hatott a gyermekek fejlődésére a család nyitottsága, ill. bezárkózása!

A hit továbbadása nem könnyű feladat. Gyermekek megkeresztelésekor a szertartás szövege szerint a szülők kötelezettséget vállalnak, hogy „őt úgy nevelik, hogy hitünk szerint éljen, hogy tartsa meg Isten parancsait, hogy úgy szeresse Istent és embertársait, ahogy Krisztus Urunk tanította”. Ennek a kötelességnek úgy tudnak leginkább eleget tenni, ha maguk is hitünk szerint élnek, megtartják Isten parancsait, úgy szeretik Istent és embertársaikat, ahogy Krisztus Urunk tanította, vagyis hisznek abban, hogy a keresztény hit hordozza az életünket, olyan remény forrása, mely az életnek célt és értelmet ad. Annak számára ugyanis, akinek a keresztény hit csak „információ”, amely – legalább részben – „elavult”, és amelyet az új információk túlhaladnak, nehéz lesz a hitet továbbadnia. Magyarországon, akárcsak a többi európai országban, csökken a vallásgyakorlók száma, a vallásos jelek és megnyilvánulások fokozatosan tűnnek el a közéletből, a hívek sokhelyütt szórványban, már-már kisebbségi, veszített helyzetbe kerülnek. Ahhoz, hogy a keresztségi fogadalomnak eleget tegyünk, meg kell találnunk a hit továbbadásának korszerű eszközeit. De minthogy korunkban nem csupán a hit közvetítésének módja, hanem a hit tartalma, értelme vált kérdésessé, nem elég, ha pusztán hatékonyabb és vonzóbb módszerek után kutatunk. Ha hitünk erőteljesebb, lángolóbb lenne, úgy továbbadása sem okozna nagy gondot. A hit eredményes továbbadásához szükség van saját hitünk megszilárdítására, rendíthetlenségére. A család csak erre a biztos alapra építheti a gyermekek hitét.

Beszéljétek meg családi, baráti körben, milyen újszerű, a mai kommunikációs lehetőségeket alkalmazó módszereket ismertek a hit családban történő továbbadására?

„A nevelői feladat gyökerei a házastársak alapvető feladatába nyúlnak, nevezetesen abba, hogy együtt kell működniük Isten teremtő művében: szeretetben és szeretetből hoznak világra egy embert, aki magában hordozza a növekedésre és fejlődésre szóló meghívást. Így a szülők magukra vállalják a feladatot, hogy hatékonyan segítsék egy minden tekintetben emberi élet

kibontakozását.” (FC 36) A gyermek testi-lelki fejlődését szolgálja az oktatás, a szakképzés, a képességek sokirányú fejlesztése. Mindenekelőtt szükséges azonban a személy átfogó formálása, tiszteletben tartva méltóságát, hiszen Isten minden embert önmagához hasonlóknak, azaz személyként akarja (vö. GS 24.). A szülők a személy formálásával is Isten teremtő tevékenységében vállalnak részt. Feladatuk a teljes emberi személy, a test, a lélek és a szellem alkotta egység formálása. A család az a közösség, amely képes a teljes ember szolgálatára, nem csupán az emberi igények, vágyak és szükségletek valamelyik szeletének kielégítésére. Nem elegendő ugyanis a gyermek fejlődésének anyagi-gazdasági hátterét biztosítani, szükséges az anyagi javakkal kapcsolatos erkölcsi kérdések tisztázása is. Hiába válik valaki tizenéves korára élsportolóvá, ha nem sajátítja el a fair-play szellemiségét, nem lesz belőle kiváló ember. A művészi hajlamok kibontakoztatása sem válik igazán a gyermek javára, ha nem tanul meg másokért áldozatot hozni, lemondani a saját vélt érdekeiről. Korunk individualizmusa és egyre terjedő erkölcsi relativizmusa súlyos veszély, a családba, a gyermekek nevelésébe való beszivárgása megakadályozza, hogy a család valóban a humántőke forrása legyen, hogy a jövő generációja jobbá, nemesebbé váljon a jelenleginél. Márpedig mi más szolgálná jobban az emberiség fejlődését?

Mi, vagy ki volt rátok nagy hatással személyiségetek kialakulásában? Mi segít ma benneteket abban, hogy gyermekeitekben a teljes embert formáljátok?

„A szexuális nevelés sem redukálható pusztán technikai bevezetésre, amelynek egyedüli gondja az, hogy az érintetteket az esetleges fertőzésektől vagy a szaporodás „kockázatától” megóvjá. Ez a szexualitás mély értelmének elszegényítésével és lenézésével érne fel, miközben annak mind az egyes személyek, mind a közösség részéről elismertnek és felelősségteljesen elfogadottnak kellene lennie. A felelősség ugyanis éppen úgy megtiltja, hogy a szexualitást csupán mint gyönyörforrást szemléljük, mint ahogyan azt is, hogy a politikai intézkedések körébe vonjuk be a kieroszakolt családtervezést. Mindkét esetben materialista felfogással és annak a politikába való átültetésével állunk szembe, amelyek során az emberek végső soron az erőszak különféle formáit szenvedik el. Ezen a területen szembe kell állítani a családok elsődleges illetékességét az államéval és annak korlátozó politikájával, valamint azt, hogy a gyermekek nevelése a szülőket illeti meg.” (Caritas in Veritate 44)

Hogyan találtátok meg a hangot édesapaként, illetve édesanyaként kamasz gyermekeitekkel ezekben a témákban: szexualitás, tisztaság, ajándék a gyermek?

Noha a nevelés elsősorban a család feladata, a társadalom és az Egyház támogatása nélkül nem felelhet meg küldetésének. Ezért a szülők és az általuk nevelői feladattal megbízott személyek jogain kívül bizonyos kötelességek és jogok megilletik a polgári társadalmat is, mert feladata rendezni mindazt, ami a földi közjóhoz szükséges. Ezek a jogok és kötelességek kiterjednek a közjót szolgáló iskolák és intézetek alapítására, a szülők és az általuk nevelői feladattal megbízott személyek nevelői kötelességeinek és jogainak védelmére, és a szubszidiaritás elvének megfelelően segítség nyújtására akkor és ott, ahol a szülők bármilyen oknál fogva nevelői feladatukat nem, vagy nem teljesen tudják végrehajtani. Az Egyház pedig hirdetve minden embernek az üdvösség útját, segítve őket, hogy az élet teljességére Krisztusban eljuthassanak, följárja munkáját az emberi személy teljes tökéletessége érdekében, a földi társadalom javára és egy emberibbé alakítandó világ építésére. (vö. Gravissimum educationis 3)

Hogyan segített az iskola, vagy hogyan vált akadállyá illetékességi körét túllépve gyermekeitek nevelésében, ill. szexuális felvilágosításában?

Bíró László
a MKPK családreferens püspöke
a Magyar Katolikus Családegylet elnöke